

Висновки. Наша держава молода й високі здобутки її професійного спорту ще попереду. Нині Україна переживає надзвичайно складні часи війни та боротьби за свою державність, незалежність. Спорт не може бути поза політикою, оскільки професійний олімпійський спорт прямо залежить від держави, є її репрезентатором на цьому важливому для сучасності поприщі. Сподіваємось, світова спільнота підтримає Україну і її спортсменів у цей складний період та засудить участь російський спортсменів (представників країни-терориста) у наступних Літніх та Зимових Олімпійських іграх.

Список літератури.

1. Головатенко О. М. Олімпійський рух в Україні. Участь українських спортсменів в Олімпійських іграх: навчально-методичний посібник / О. М. Головатенко, Я. І. Олексієнко. – Черкаси: Черкаський інститут банківської справи університету банківської справи Національного банку України, 2015. – 48 с.
2. Енциклопедія олімпійського спорту України / За ред. В. М. Платонова та І. Р. Мацишина. – К.: Олімпійська література, 2005. – 463 с.
3. Зимові олімпійські ігри: історія, хронологія, статистика [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://bukvar.su/fizkultura-i-sport/page,2,60911-Zimnieolimpiyskie-igry-istoriya-hronologiya-statistika.htm>
4. Олімпійський рух – важливий для розвитку людини, особистості [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://uareferats.com/index.php/referat/details/>

Слухенська Р.В., Маланій В.І.

РОЛЬ І ЗНАЧЕННЯ ОЛІМПІЙСЬКИХ ІГОР У ВИХОВНОМУ ПРОЦЕСІ МОЛОДІ

Буковинський державний медичний університет

Annotation. Olympic education and its narratives are an integral part of the general culture of our society and serve as a means of attracting young people to physical culture, sports and a healthy lifestyle. The article examines educational aspects of Olympic education in the context of personality formation of children and youth. Methods of development and support of

Olympic education in the conditions of educational institutions are proposed.

Key words: Olympic education, youth of Ukraine, youth, healthy lifestyle, Olympic movement.

Актуальність теми дослідження. Олімпійський рух – наймасовіший і найпопулярніший із проявів суспільного життя у світі. Його метою є не тільки фізичне вдосконалення людини, а й її духовне та моральне виховання, формування поваги й патріотизму до своєї країни.

Нині актуальним є наратив, що важливим завданням спортивної роботи з дітьми та молоддю є формування у них спортивної культури особистості. На першому плані у роботі з дітьми та молоддю має знаходитися саме спортивно-гуманістична культура особистості. Основу цієї форми спортивної культури особистості становить позитивне ціннісне ставлення індивіда до спорту, до різних його компонентів (спортивне тренування, спортивні змагання та ін.), види, різновиди, їх аспекти, функцій з позицій гуманізму, з погляду його ідеалів та цінностей – цілісного розвитку особистості та гуманних відносин до інших людей, націй, культур, вірувань [3]. Важливе значення у комплексі форм та методів виховання спортивно-гуманістичної культури особистості має олімпійська освіта.

Метою роботи є розгляд виховної ролі олімпійського руху в сучасному суспільстві та формуванні особистості дітей і молоді.

Результати досліджень. Формування спортивно-гуманістичної культури особистості передбачає створення умов, що сприяють окресленню її позитивного ставлення до спорту на основі ідеалів та цінностей гуманізму, включення в діяльність із засвоєння, збереження, реалізації та розвитку пов'язаних зі спортом гуманістичних цінностей [4].

Досягнення цієї педагогічної мети включає рішення комплексу взаємопов'язаних завдань, кожне з яких спрямована на виховання того чи іншого елемента спортивно-гуманістичної культури особистості. На першому плані при цьому знаходяться такі цінності, пов'язані з спортом, як: здоров'я та здоровий спосіб життя, високоморальна поведінка у спортивному суперництві, краса та інші естетичні цінності, людське спілкування, гуманне ставлення людей один до одного і до природи, високий рівень патріотизму й любові до своєї країни, честь якої спортсмени представляють.

Для визначення елемента спортивного виховання особистості, метою якого є виховання спортивно-гуманістичної культури, використовується термін «спортивно-гуманістичне виховання». У структурі спортивно-гуманістичного виховання особистості слід розрізняти три взаємопов'язаних, але водночас щодо самостійного компонента: компонент, орієнтований на формування знань, що характеризують спортивно-гуманістичну культуру студента (її інформаційного блоку); компонент, орієнтований формування мотивів, інтересів, орієнтацій, установок і т.п., що характеризують спортивно-гуманістичну культуру студента (її мотиваційного блоку); компонент, орієнтований на формування умінь реципієнта, навичок, здібностей, які у поведінці, стилі життя відповідно до ідеалів та цінностями гуманізму.

Формування гуманістичних відносин особистості спорту – важливий елемент її загально гуманістичного виховання. Основні положення такого підходу до виховання сформульовані та обґрунтовані у рамках напряму в теорії особи, що позначається терміном «гуманістична психологія». А. Маслоу та інші представники цього напряму розробили концепцію цілісного розвитку особистості, модель здорової, повноцінної людини, яка самоактуалізується. Вона визначає гуманістичне розуміння мети виховання, а також окреслює той ідеал, зразок, на який повинен орієнтуватися не лише педагог у своїй виховній діяльності, а й вихованець у процесі самовиховання, саморозвитку, самоствердження [2].

Олімпійська освіта, безумовно, відіграє важливу роль у вихованні спортивно-гуманістичної культури особистості. Воно сприяє підвищенню уваги дітей та молоді до гуманістичного ідеалу цілісної, гармонійно розвиненої особистості, до розуміння сутності та значення цих ідеалів та цінностей у сучасному спорті та у світі в цілому.

Разом з тим, у реальній практиці олімпійського виховання спостерігається надмірне захоплення просвітницьким підходом. Нерідко покладаються невиправдані надії на те, що шляхом пояснення-тлумачення, на основі лекцій, бесід під час «олімпійських уроків», «уроків олімпійських знань», «олімпійських годинників», допомогою одних лише гасел та закликів вдасться вирішити проблему залучення молоді покоління до ідеалів та цінностей, які пропагує олімпійська риторика. До того ж, не зауважується достеменно, що

«моральне формування особистості не гарантує освіти/виховання на засадах моралі [5]. Адже ціннісні орієнтації та тим більше реальна поведінка людини залежить не тільки від знань, а й від багатьох інших факторів, і насамперед від ефективності стимулювання цих орієнтацій та поведінки. Тому для досягнення вказаної мети олімпійського виховання необхідно створити реальні стимули, що спонукають дітей та молодих людей не тільки визнавати принципи «чесної гри», гармонійний розвиток особистості та інші ідеали олімпізму, але дійсно орієнтуватися на них у своїй поведінці, спрямовувати свої зусилля на їх реалізацію.

Проте як система прийнятих у суспільстві норм поведінки, цінностей, але й сам спосіб організації ігрового суперництва у спортивних, у тому числі олімпійських, змаганнях розвивають у спортсменів та тренерів бажання за будь-яку ціну домогтися перемоги, тобто продемонструвати свою перевагу над іншими, отримати пов'язані з перемогою матеріальні блага (однак, матеріальний аспект, кошти, зароблені своєю працею, це добре й така мотивація має бути високою) і т.д. Це створює суттєві труднощі для практичного вирішення завдань виховання спортивно-гуманістичної культури особистості. Для досягнення цієї мети поряд з зазначеними вище формами та методами інформаційної діяльності, бесіди на олімпійські теми тощо передбачається використання комплексу нових форм та методів проведення.

П'єр де Кубертен, ініціатор проведення Олімпійських ігор, говорив: «У сучасному світі, що має величезні можливості, а водночас і небезпечні слабкості, олімпійські ідеї можуть стати школою шляхетних принципів та моральної чистоти, а також фізичної сили та духовної енергії» [6]. Олімпійський рух – важлива частина культури людства, та вивчення його історії, безперечно, має стати частиною освіти будь-якої культурної людини сучасності

Олімпійська освіта спрямована на вирішення завдань, пов'язаних із формуванням та вдосконаленням мотивації: пасивного інтересу до спорту, потреби до систематичних занять спортом, важливим засобом формування фізичної культури людини як елемента здорового способу життя. Олімпійська освіта органічно вписується у навчально-виховний процес та сприяє ефективному вирішенню основних завдань: підвищення рівня знань у галузі фізичної культури та спорту, значимості

олімпійської культури у формуванні світогляду учня; формування уявлення про значущість здорового способу життя; розвитку загальної культури та ерудиції; різнобічного та гармонійного розвитку особистості [1].

Висновки. Олімпізм та його наративи є невід'ємною частиною загальної культури нашого суспільства та служать засобами залучення молоді до фізичної культури, спорту та здорового способу життя. Розглянуто виховні аспекти олімпійської освіти у контексті формування особистості дітей та юнацтва. Запропоновано способи розвитку та супроводу олімпійської освіти в умовах діяльності навчальних закладів.

Список літератури.

1. Refereed Sports Journal, Published by the United States Sports Academy «Olympic Education». – [Electronic resource]. – Mode of access [Date of consulted: 10.01.2017]

2. Булатова М. М. Система олімпійської освіти в Україні та нові форми її впровадження / М. М. Булатова // Олімпійський спорт і спорт для всіх : тези доп. ІХ Міжнар. наук, конгресу. – Київ, 2005. – С. 7.

3. Галан Я. Реалізація олімпійської освіти в загальноосвітніх закладах України / Я. Галан, В. Коцюбка // Актуальні проблеми фізичного виховання студентів в умовах кредитно-модульної системи навчання : матеріали всеукр. наук.-практ. конф. (12–13 квіт. 2012 р., м. Дніпропетровськ). – Дніпропетровськ : Нова ідеологія, 2012. – С. 45–46

4. Єрмолова В. М. Олімпійська освіта у системі навчально-виховної роботи загальноосвітніх навчальних закладів України / В. М. Єрмолова, М. Булатова. – Київ : Олімп. літ., 2007. – 44 с.

5. Зорій Я. Б. Система Олімпійської освіти як засіб педагогічного процесу підростаючого покоління / Я. Б. Зорій, А. В. Гакман // Науковий часопис НПУ імені М. П. Драгоманова. – Серія 15 : Науково-педагогічні проблеми фізичної культури (фізична культура і спорт). – 2016. – Вип. 4. – С. 33–35.

6. Тимчак Я. Олімпійські церемонії та ритуали як форми утвердження і популяризації ідеалів олімпізму / Я. Тимчак, О. Корчовський // Спорт, наука України. – 2014. – № 5(63). – С. 8–16.